

Hvem kan og bør velges til kontrollutvalget?

Publisert 01.09.2023

Bjørn Bråthen, seniorrådgiver i NKRF og medforfatter av boka [«Kontroll og revisjon i kommunal sektor»](#)

Valg til nye kommunestyre og fylkesting står for døren. Etter konstitueringen skal disse velge sitt kontrollutvalg. Tidligere erfaringer har vist at dette kan by på en del utfordringer på grunn av de strenge valgbarhetsreglene, som ble ytterligere strammet inn med endringene i kommuneloven av 2018.

De strenge valgbarhetsreglene er en naturlig konsekvens av at kontrollutvalget er et lovpålagt, folkevalgt organ med helt spesielle funksjoner, og som fordrer en uavhengig og objektiv stilling. Utvalget skal på vegne av kommunestyret føre løpende kontroll med kommunens virksomhet og er avgjørende for å oppnå en velfungerende egenkontroll i den enkelte kommune. Dette skal bidra til å styrke innbyggernes tillit til kommunen og er viktig for å sikre effektiv og riktig bruk av ressursene.

De strenge valgbarhetsreglene er en naturlig konsekvens av at kontrollutvalget er et lovpålagt, folkevalgt organ med helt spesielle funksjoner, og som fordrer en uavhengig og objektiv stilling.

De generelle kravene til valgbarhet i kommuneloven (koml.) [§ 7-2](#) og hvem som er utelukket fra valg etter koml. [§ 7-3](#), gjelder også for kontrollutvalg. I tillegg er det i koml. [§ 23-1](#) tredje ledd bokstav a–h gitt særlige regler om hvem som *ikke* kan velges til kontrollutvalget for å sikre utvalgets uavhengighet og objektivitet.

Valg av kontrollutvalg

Denne artikkelen gir en gjennomgang og utdyping av disse reglene, men først litt om valg av kontrollutvalg.

I det konstituerende møtet etter valget, som skal avholdes innen utgangen av oktober, velger kommunestyrene en rekke medlemmer til ulike folkevalgte organ, herunder blant annet kontrollutvalget, som skal velges som første organ etter at formannskap, ordfører og varaordfører, er valgt, jf. koml. [§ 7-1](#) tredje ledd.

Hvis man er valgbar ved kommunevalget og har nådd stemmerettsalder, har man plikt til å motta valg til kontrollutvalget, jf. koml. § 7-2. Det er ikke fastsatt egne regler spesielt om fritak for kontrollutvalgsmedlemmer. Det vil derfor være de generelle reglene i koml. § 7-9 andre ledd om at kommunestyret etter søknad kan gi fritak, som regulerer spørsmål om fritak.

Som det framgår av fjerde ledd i koml. § 7-1, trer kommunestyre, formannskap og kontrollutvalg i funksjon fra det konstituerende møtet. Mens andre folkevalgte organer, ordfører og varaordfører trer i funksjon straks de er valgt.

Det er kommunestyret selv som velger sitt kontrollutvalg bestående av minst fem medlemmer. Det velger også selv utvalgets leder og nestleder. Det er ingen særskilt bestemmelse om *hvordan* medlemmer og varamedlemmer til kontrollutvalget skal velges. Her må man da følge lovens alminnelige valgeregler, som gir adgang til å velge mellom *forholdsvalg* etter koml. §§ 7-5 og 7-6 og *avtalevalg* etter § 7-7. For nærmere omtale av de ulike valgalternativene vises det til Kommunal- og distriktsdepartementets ferske veileder: «[Rettleiar om konstituerande møte i kommunestyre og fylkesting og val til folkevalde organ](#)» (H-2545 N, juni 2023). Denne veilederen beskriver også hvordan man skal gå fram for å rette eventuelle feil ved valget.

Lederen av kontrollutvalget kan ikke velges blant medlemmer av samme parti eller gruppe som ordføreren. Denne bestemmelsen ble gjort gjeldende fra 2019 og innfører et forbud mot at lederen av kontrollutvalget tilhører det samme partiet eller samme gruppe som ordføreren. Den bygger på et ønske fra lovgiver om å skape en viss grad av politisk avstand og uavhengighet mellom ordføreren og lederen av kontrollutvalget. Dette er et prinsipp som allerede var innarbeidet praksis i mange kommuner før det ble lovpålagt.

I en [tolkningsuttalelse](#) (brev av 27. september 2019 – ref. 19/4581-2 til Forum for kontroll og tilsyn - FKT) mener Kommunaldepartementet at uttrykket «gruppe» begrenser seg til kun å gjelde grupperinger eller lister som er valgt inn i kommunestyret, og som ikke er et «parti». En typisk «gruppe» vil for eksempel kunne være en by- eller bygdeliste.

Dette skal altså ikke forstås slik at en gruppe av tradisjonelle partier som utgjør et flertall i kommunestyret og samlet står bak valget av ordføreren, skal oppfattes som en gruppe i denne sammenhengen. Hvis f.eks. en kommune styres av et rødgrønt flertall av partiene A, Sp og SV og A har ordføreren, kan lederen av kontrollutvalget likevel velges fra enten Sp eller SV.

Mange kommuner vil nok som følge av allerede etablert praksis (og eventuelle lokale reglementer) og lovens intensjon, likevel forsøke å unngå en slik kombinasjon.

Mange kommuner vil nok som følge av allerede etablert praksis (og eventuelle lokale reglementer) og lovens intensjon, likevel forsøke å unngå en slik kombinasjon.

Minst ett medlem i kontrollutvalget skal velges blant kommunestyrets faste medlemmer. Dette medlemmet, som gjerne kan, men ikke må være lederen, kan da ikke være medlem av andre folkevalgte organer med beslutningsmyndighet, eller medlem av en kommunestyrekomite opprettet etter koml. § 5-9, jf. koml. § 23-1 tredje ledd bokstav e. Begrunnelsen for dette kravet er å sikre en åpen og god kommunikasjon mellom utvalget og dets oppdragsgiver – kommunestyret.

Hva gjelder for nyvalg?

Kommunestyret kan når som helst i valgperioden velge medlemmer til kontrollutvalget på nytt, jf. koml. § 23-1 fjerde ledd. Kommunestyret må i slike tilfeller foreta formelt nyvalg av samtlige medlemmer. Dette er imidlertid ikke til hinder for at ett eller flere av medlemmene i praksis «gjenvelges».

Adgangen til nyvalg blir ikke ofte benyttet, og det med god grunn. Men i særskilte tilfeller har dette vist seg å være et nødvendig grep, i tilfeller hvor kontrollutvalg av ulike årsaker ikke har fungert etter lovens intensjon. Som oftest på grunn av manglende rolleforståelse.

Hvis et medlem får varig forfall i løpet av perioden, kan vedkommende erstattes uten at det er nødvendig med full nyoppnevning, jf. koml. [§ 7-10](#) om suppleringsvalg.

I en [tolkningsuttalelse](#) (av 6. februar 2020 – ref. 19/5578 til Fylkesmannen i Agder) har Kommunaldepartementet svart på om det er mulig å velge ny leder i kontrollutvalget blant utvalgets medlemmer uten at det må gjennomføres fullstendig nyvalg, med andre ord kun en omrokking innad i det allerede valgte utvalget. Departementet mener dette er mulig.

Hvem er utelukket fra valg til kontrollutvalget?

Som nevnt gir koml. [§ 23-1](#) tredje ledd følgende opplisting over hvem som er utelukket fra valg til kontrollutvalget:

- a. ordfører og varaordfører
- b. medlemmer og varamedlemmer av formannskap eller fylkesutvalg
- c. medlemmer og varamedlemmer av folkevalgt organ med beslutningsmyndighet. Medlemmer og varamedlemmer av kommunestyret eller fylkestinget er likevel valgbare
- d. medlemmer av kommuneråd eller fylkesråd
- e. medlemmer og varamedlemmer av kommunestyrekomité eller fylkestingskomité
- f. ansatte i den aktuelle kommunen eller fylkeskommunen
- g. personer som har en ledende stilling, eller som er medlem eller varamedlem av styret eller bedriftsforsamlingen, i et selskap som kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser i
- h. personer som har en ledende stilling, eller som er medlem eller varamedlem av styret i et interkommunalt politisk råd eller et kommunalt oppgavefelleskap

Bokstav a, b, d og e gir klare og entydige begrensninger, mens bokstav c, f, g og h erfaringsmessig reiser en del problemstillinger som krever nærmere avklaring.

Bokstav a, b, d og e gir klare og entydige begrensninger, mens bokstav c, f, g og h erfaringsmessig reiser en del problemstillinger som krever nærmere avklaring. Noen av svarene nedenfor er forhåpentligvis til hjelp til dette.

Ad. bokstav c – beslutningsmyndighet

En oversikt over *folkevalgte organ* er tatt inn i koml. [§ 5-1](#) andre ledd. Hvorvidt et organ har beslutningsmyndighet i denne konteksten, er ikke alltid like opplagt. NKRF har over tid foretatt en del avklaringer med hensyn til valgbarhet til kontrollutvalget for en del «organer» som ikke er omfattet av foran nevnte oversikt i kommuneloven. En gjennomgang av disse følger nedenfor.

Kommunaldepartementet har tidligere uttalt at *styret for et kommunalt foretak* (KF) må anses som «nemnd med beslutningsmyndighet» (som var formuleringen i den tidligere kommunelovens regler på dette området). Styremedlemmer i kommunale foretak er følgelig *ikke valgbare* til kontrollutvalget.

I hver kommune skal det være et *forliksråd*, jf. domstolsloven §§ [27](#) og [28](#). Det er ikke sagt med rene ord i loven at forliksrådene er statlige, men dette følger av at staten har det økonomiske og administrative ansvaret for dem, samtidig med at oppgaveområdet er statlig. Det faktum at det skal være et slikt organ i

hver kommune, og at medlemmene skal velges av kommunestyret, er ikke til hinder for at organene regnes for statlige. Medlemmer av forliksråd er med andre ord *valgbare* til kontrollutvalg.

Etter koml. [§ 5-12](#) skal kommunestyret og fylkestinget selv velge et *eldreråd*, et *råd for personer med funksjonsnedsettelse* og et *ungdomsråd* eller *annet medvirkningsorgan for ungdom*. Disse er rådgivende organer for kommunen og fylkeskommunen og har rett til å uttale seg i saker som gjelder henholdsvis eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom. De har altså ingen beslutningsmyndighet, og medlemmer av disse er dermed *valgbare* til kontrollutvalget.

Det er en frivillig sak for kommunestyret om det vil opprette *viltneemnd*. Det er også en frivillig sak for kommunestyret om det i så fall vil tildele nemnda avgjørelsesmyndighet. Dersom kommunestyret gjør det, vil medlemmer og varamedlemmer av viltneemnda ikke være *valgbare* til kontrollutvalget.

Lov om eideomsskatt til kommunane av 6. juni 1975 nr. 29 har i [§ 8A-3](#) bestemmelser om en sakkyndig *skattetakstnemnd*. Her er det særskilte regler om klagerett. Etter [§ 20](#) skal klage på utskrevet eiendomsskatt avgjøres enten av en særskilt *klagenemnd* valgt av kommunestyret til denne oppgaven eller av en annen kommunal nemnd. Uansett løsning er nemnda kommunal og med beslutningsmyndighet. Medlemmer og varamedlemmer av slike nemnder er dermed *ikke valgbare* til kontrollutvalget.

Foreldreråd ved grunnskoler og deres arbeidsutvalg (FAU) er omtalt i [§ 11-4](#) i opplæringslova av 17. juli 1998 nr. 61. Her går det fram av andre ledd at rådet/arbeidsutvalget ikke har noen beslutningsmyndighet. Medlemmene er derfor *valgbare* til kontrollutvalget.

I en [tolkningsuttalelse](#) om valgbarhet til *fellesnemnda etter inndelingslova* konkluderer Kommunaldepartementet som følger:

Ettersom inndelingslova § 26 tredje til sjette ledd gir fellesnemnda beslutningsmyndighet i visse saker, legger departementet til grunn at medlemmer i fellesnemnda ikke samtidig kan være medlem av kontrollutvalget i noen av kommunene/fylkeskommunene som skal slås sammen.

Ad. bokstav f – ansatte

For ansatte i den aktuelle kommunen gjelder forbudet *alle* ansatte uansett hvor lav stillingsbrøk vedkommende måtte ha. Personer som jobber tilfeldige vakter i kommunen, f.eks. «ringevikarer» o.l., omfattes også av forbudet. Bestemmelsen omfatter derimot ikke den som er oppdragstaker for kommunen. Altså personer uten arbeidsavtale med kommunen og som utfører oppdrag og fakturerer kommunen for dette.

For ansatte i den aktuelle kommunen gjelder forbudet *alle* ansatte uansett hvor lav stillingsbrøk vedkommende måtte ha.

I en [tolkningsuttalelse](#) fra Kommunaldepartementet (Rundskriv H-19/05 – Sak 04/2754) ble det vurdert om begrepet «ansatt» skulle fortolkes utvidende. Som argument for en utvidende fortolkning ble likhetstrekkene mellom det aktuelle type arbeid og et alminnelig ansettelsesforhold framhevet. Videre ble det anført at formålet bak valgbarhetsbegrensningen – å forhindre at kommunalt ansatte som samtidig er medlemmer av kontrollutvalg skal komme i situasjoner der det reises tvil om deres uavhengighet – kan være relevante også ved slike ansettelsesforhold. På den annen side ble det påpekt at det er et grunnleggende demokratisk prinsipp at muligheten til politisk deltakelse skal være åpen for alle, og at det derfor må være klare holdepunkter for at noen skal tape valgbarhet til offentlige verv.

... det er et grunnleggende demokratisk prinsipp at muligheten til politisk deltakelse skal være åpen for alle, og at det derfor må være klare holdepunkter for at noen skal tape valgbarhet til offentlige verv.

Departementet konkluderte – under en viss tvil – med at hensynet til kontrollutvalgsmedlemmenes uavhengighet ikke gir grunn til å legge et utvidet innhold i uttrykket «ansatte i kommunen». Bestemmelsen omfatter dermed arbeidstakere med et *ordinært* ansettelsesforhold i kommunen.

Departementet påpekte videre at det utover de tradisjonelle ansettelsesforholdene, vil kunne tenkes en rekke tilfelle der personer utfører et arbeid for kommunen uten at det er tale om et arbeidstaker-/arbeidsgiverforhold i vanlig forstand.

Et slikt tilfelle kan være personer som i opplærings- eller attføringsøyemed utplasseres i kommunen uten å være arbeidstakere. Det kan også gjelde sivile vernepliktige, personer på arbeidsmarkedstiltak, personer som deltar i introduksjonsprogram for nyankomne innvandrere/asylsøkere, og andre.

Departementet mente det vanskelig kunne legges til grunn at slike personer kan anses som ansatt i kommunen selv om de utfører et arbeid i virksomheten. Avslutningsvis ble det understreket at ved vurderingen av valgbarhetsbegrensningen, la departementet også en viss vekt på at kommunelovens og forvaltningslovens bestemmelser om inhabilitet kan komme til anvendelse i situasjoner som i den aktuelle saken.

Departementet konkluderte videre med at en person som i regi av A-etat (i dag en del av Nav) har en praksisplass på en ungdomsskole i kommunen, er valgbar til kontrollutvalget.

Vurderingstemaet var om begrepet «ansatt i» også inkluderer personer som utfører arbeid i kommunen uten at det foreligger et ordinært ansettelsesforhold. Departementet la vekt på at etter en alminnelig forståelse av valgbarhetsreglene vil «ansatte» omfatte personer som er ansatt av kommunalt organ.

Når en person har arbeidspraksis i kommunen i regi av A-etat, vil vedkommende ikke være tilknyttet kommunen gjennom ordinær arbeidsavtale. Praksisen har normalt som formål at personen skal få et ordinært ansettelsesforhold. Personer på arbeidsmarkedstiltak vil motta «lønn» i form av stønad fra A-etat. For arbeidet som utføres vil personen være underlagt kommunens (administrasjonens) instruksjons- og kontrollmyndighet. Departementet la derfor til grunn at etter lovens ordlyd vil et slikt arbeidsforhold falle utenfor lovens valgbarhetsbegrensning.

[Kommunaldepartementet](#) anser den *persongruppen som er omtalt i brann- og eksplosjonsvernloven § 17* som ansatt i kommunen, og dermed *ikke valgbar* til kontrollutvalget.

I en [tolkningsuttalelse](#) (brev av 4. juli 2008 til Forum for kontroll og tilsyn) mener Kommunaldepartementet at man bør legge til grunn at begrepet «ansatte i kommunen», omfatter alle som har et slikt forhold til kommunen at de må regnes å ha kommunen som arbeidsgiver, uavhengig av om ansettelsesforholdet er fast eller midlertidig, eller om det er tale om en stilling på heltid eller på deltid. Det å motta *omsorgslønn fra en kommune for å ta seg av nære pårørende*, medfører imidlertid ikke at man har et ansettelsesforhold, og disse er dermed *valgbar* til kontrollutvalget.

Den generelle regelen om utelukkelse fra valg i koml. [§ 7-3](#) første ledd gjelder som nevnt også for kontrollutvalg. I hovedsak omhandler den ansatte i kommunen, men i tillegg kommer statsforvalteren og ass. statsforvalter. Dessuten må det være åpenbart at i tilfeller hvor en forvaltningsgren, regnskapsfunksjonen, revisjonen eller sekretariatet for kontrollutvalget er organisert i form av et interkommunalt samarbeid, må tilsvarende valgbarhetsbegrensning gjelde.

Ad. bokstav g – ledende stilling eller verv i selskaper

Denne bestemmelsen ble gjort gjeldende fra 2019 og utelukker personer med ledende stillinger eller verv i kommunale selskaper fra kontrollutvalget. Regelen gjelder kun personer som er knyttet til et selskap som kommunen har eierinteresser i. Videre gjelder den kun personer som er leder av eller har en annen ledende stilling i et slikt selskap, eller som er medlem eller varamedlem av styret eller bedriftsforsamlingen i et slikt selskap.

I en [tolkningsuttalelse](#) (brev av 9. november 2020 – ref. 20/5446-3 til Østfold kontrollutvalgssekretariat) har Kommunaldepartementet utdypet definisjon av *ledende stilling*.

Formålet med bestemmelsen er å forhindre at personer med sentrale stillinger eller verv i selskaper som kommunen har eierinteresser i, havner i situasjoner der de som medlem av kontrollutvalget må kontrollere selskapet eller vurdere å igangsette slik kontroll. Bestemmelsen skal dermed bidra til å styrke kontrollutvalgets uavhengighet og tillit i befolkningen.

En naturlig språklig forståelse av «ledende stilling» er ifølge departementet at det må dreie seg om en stilling med klare lederfunksjoner. Hva som skal forstås med «ledende stilling» må også ses i sammenheng med bestemmelsens formål. For eksempel er en daglig leder ansvarlig for den daglige drift og ledelse av et selskap, og departementet vurderer det som klart at daglig leder skal anses som en «ledende stilling».

En naturlig språklig forståelse av «ledende stilling» er ifølge departementet at det må dreie seg om en stilling med klare lederfunksjoner.

Andre overordnede stillinger i selskapets ledelse, som innebærer et større ansvar og myndighet til å i særlig grad treffe selvstendige avgjørelser på vegne av selskapet, vil også kunne regnes som «ledende stilling». Departementet antar at avdelingsleder og andre stillingsbetegnelser som inngår i selskapets ledergruppe vanligvis må forstås som «ledende stilling».

Personer som innehar slike stillinger i selskaper som kommunen har eierinteresser i, vil derfor i utgangspunktet ikke være valgbar til kontrollutvalget.

I en annen [tolkningsuttalelse](#) (brev av 19. november 2019 – ref. 19/5265-2 til Fylkesmannen i Nordland) har Kommunaldepartementet utdypet forståelsen av *eierinteresser*. Forståelsen må ses i sammenheng med hvilke selskaper som kan bli underlagt kontroll fra kontrollutvalget.

Ifølge departementet har størrelsen på kommunens eierandel i selskapet ingen betydning for forståelsen relatert til valgbarhet.

Ifølge departementet har størrelsen på kommunens eierandel i selskapet ingen betydning for forståelsen relatert til valgbarhet.

Departementet er videre av den oppfatning at valgbarhetsbegrensningen ikke vil gjelde for personer som har sentrale stillinger eller verv i *datterselskaper* som kommunen har en eierandel i. Eventuelle rollekonflikter må i slike tilfeller løses med utgangspunkt i forvaltningslovens habilitetsregler.

Ad. bokstav h – ledende stilling eller verv i IPR eller KO

Denne bestemmelsen ble også gjort gjeldende fra 2019 og utelukker personer som har en ledende stilling eller som er medlem eller varamedlem av styret i et interkommunalt politisk råd (IPR) eller et kommunalt oppgavefelleskap (KO). Forståelsen av *ledende stilling* vil være analog med beskrivelsen for

bokstav g foran.

Valgbarhet vs. habilitet

Selv om en persons rollekombinasjon ikke automatisk rammes av lovens valgbarhetsbegrensninger, som er omtalt foran, vil det være formålstjenlig å være tilbakeholden med å velge personer til kontrollutvalget som lett kan bli inhabile i enkeltsaker.

Men som den senere tid har vist oss, er det av helt avgjørende betydning at ikke minst folkevalgte, opptre ryddig på dette området.

Skjønt inhabilitet, som vi alle blir rammet av fra tid til annen, skal vi ikke frykte. Det er selvsagt helt legalt å være inhabil. Men som den senere tid har vist oss, er det av helt avgjørende betydning at ikke minst folkevalgte, opptre ryddig på dette området. Kontrollutvalgets særstilling krever også at forvaltningslovens habilitetsbestemmelser er lagt framme i bevisstheten både ved valg og ikke minst i det løpende arbeidet i utvalget. Sekretariatet bør kunne bistå kommunen og utvalget i slike vurderinger.

Hvem bør velges til kontrollutvalget?

Selv om det fra enkelte hold har vært tatt til orde for at det nærmest burde stilles faglig kvalifikasjonskrav til kontrollutvalgets medlemmer, har dette selvsagt ikke fått gehør hos lovgiver. Kontrollutvalget er, og skal være, et folkevalgt organ bestående av lekfolk (begrepet *lek* stammer fra det greske ordet *laikos* som betyr «tilhører folket»).

Lekmannsskjønn omtales som skjønn utøvd på bakgrunn av holdninger som er representative for ansvarlige personer med relevante praktiske erfaringer. Å bruke lekmannsskjønn vil si at man vurderer en sak ut fra sin kompetanse og erfaring. Lekmannsskjønn brukes i flere sammenhenger for å *supplere* fagkyndig, forvaltningsmessig og juridisk kunnskap. Dette stemmer godt med kontrollutvalgets funksjon.

Etter å ha fulgt kontrollutvalg ganske tett siden de ble lovpålagt i 1993 tillater jeg meg likevel å avslutte denne artikkelen med noen personlige betraktninger om hvem som bør, og ikke bør, velges til kontrollutvalg. Men la det være sagt med en gang – det ideelle kontrollutvalgsmedlemmet finnes ikke. Samtidig er det ikke til å komme fra at hvordan et utvalg fungerer, *kan* være preget og avhengig av enkeltpersoner – på godt og ondt. Denne kjensgjerningen bør også tillegges vekt ved valg av utvalgets leder, som selvsagt også i denne sammenhengen er en nøkkelposisjon.

... la det være sagt med en gang – det ideelle kontrollutvalgsmedlemmet finnes ikke.

I og med at kontrollutvalget skal operere som et kollegialt organ, er sammensetningen og den samlede erfaringen og kompetansen i utvalget den avgjørende faktoren for suksess. Kommunestyret må gjerne velge personer med særskilte kvalifikasjoner innen ulike fagemner som økonomi, regnskap, revisjon, jus, samfunnsfag, helse, velferd, opplæring o.l. Men å se seg blind på dette, *kan* lett føre galt av sted. Kontrollutvalget har tross alt gode faglig støttespillere i sitt sekretariat og kommunens revisjon.

Lokalkunnskap og kjennskap til hvordan kommunen drives og hvilke oppgaver den har, er vel så viktig. Tidligere lokalpolitisk erfaring er heller ikke å forakte, men da må man forstå og akseptere at partipolitikken *ikke* har noen plass i kontrollutvalget. Men de aller beste kontrollutvalgsmedlemmene finner vi blant de som er positivt innstilt til vervet og har rett rolleforståelse for oppdraget. Dette

kombinert med å være engasjert, nysgjerrig, lyttende, åpen, modig, utholdende, konstruktiv og løsningsorientert er gull verdt for å fylle rollen med å bidra til læring og forbedring i kommunen til beste for innbyggerne.

... de aller beste kontrollutvalgsmedlemmene finner vi blant de som er positivt innstilt til vervet og har rett rolleforståelse for oppdraget.

I motsatt «ende» finner vi de som ikke bør velges til kontrollutvalget. De uinteresserte og uten motivasjon for vervet (les: er plassert i utvalget nærmest mot sin vilje). De som møter med skjult agenda og manglende rolleforståelse/-aksept (les: målet er å finne feil eller kjøre politiske omkamper for å «ta» politiske motstandere, kommunedirektøren eller andre). Disse karakteristikkene preger ofte også en annen kategori, og som man bør unngå i kontrollutvalget – «solistene» (les: mangler grunnleggende rolleforståelse for at utvalget er et kollegium og at arbeidet foregår i møter, og som helst vil drive kontroll på egenhånd).

Kommunal Rapport hadde en lederartikkel i 2019 med tittelen [«Tenk hvis kontrollutvalget blir førstevalget»](#). Det er kanskje for mye forlangt, men la oss håpe at kommunestyrene denne høsten tar valget av sitt kontrollutvalg på det alvor det fortjener. Ut fra tidligere erfaringer og signalene i [NKRFs nasjonale spørreundersøkelse blant kontrollutvalgene](#) i vinter skal det sannsynligvis velges over 1 000 nye kontrollutvalgsmedlemmer i løpet av oktober. Dette tilsier at jobben med å rekruttere egnede og motiverte kandidater bør starte tidlig.

Det er på ingen måte tilfeldig at lovgiver har bestemt at kontrollutvalget skal velges som første organ etter valg av ordfører, varaordfører og formannskap.

Lykke til med valget!

Bjørn Bråthen er seniorrådgiver i NKRF, blant annet på områder relatert til kontrollutvalg og -sekretariat. Han er utdannet innen økonomi, revisjon og IT og er Diplomert Intern Revisor og CISA (Certified Information Systems Auditor). Han har mer enn 40 års erfaring fra kontroll og revisjon i kommunene, blant annet over ti års praksis fra Kommunerevisjonen i Oslo. Bjørn har vært tilknyttet NKRF som tillitsvalgt eller ansatt siden 1988, herunder som daglig leder i perioden 1999-2008.

Lenke til **kontroll & revisjon** nr. 5/2023:

<https://www.nkrf.no/kontroll-og-revisjon/2023/5>

Del artikkelen:

Denne artikkelen ble publisert i kontroll & revisjon nr. 5/2023